

Gedenkstätte
Deutscher Widerstand

Internationales
Auschwitz Komitee

Sajtóközlemény

Az „Üvegházon innen és túl” Magyar cionista nők ellenállási és mentőakciói 1944/45-ben

Életinterjúk készítése Izraelben a magyar cionista ellenállási mozgalom női túlélőivel

*Dr. Pécsi-Pollner Katalin (Budapest), a Holocaust Emlékközpont (Budapest), a Nemzetközi
Auschwitz Bizottság (Berlin), valamint a Német Ellenállás Emlékhelye Alapítvány (Berlin)
magyar-német kooperációs projektje*

Pécsi-Pollner Katalin, a Holocaust Emlékközpont kulturális és alternatív programok részlegének vezetője 2010 augusztusában és szeptemberében Izraelben járt, és sikerült 53 olyan Magyarországról származó, a nemzeti szocializmust átélt női szemtanúval beszélnie, akik 1944/45-ben a megszállt Budapesten zsidó gyerekek és felnőttek megmentésében vettek részt. Az interjúalanyok közül sokan most voltak először hajlandók arra, hogy a hallgatásukat megtörjék. Az élettörténetüket feldolgozó interjúkban beszámolnak arról, hogyan üldözték őket a nemzeti szocializmus idején, és hogyan működtek közre a budapesti „Üvegház” különböző ellenállási és mentőakcióiban. Elmesélik azt is, hogy ők maguk miképp tudták túlélni a holokausztot, és hogyan kezdtek aztán Palesztinában, illetve később Izraelben új életet. Így a már nagyon idős szemtanúkkal folytatott, filmre vett beszélgetések segítségével sikerült Európa történelmének egy fontos részét megmenteni az utókor számára.

1944/45-ben a megszállt Budapesten számos cionista szervezet folytatott ellenállási harcot a náci terrorral szemben. Ehhez a bátor harchoz – számos ok miatt - mindenekelőtt az ifjúsági mozgalmak csatlakoztak. A fiatalok a Vadász utca 29. szám alatt lévő, úgynevezett „Üvegházban”, a svájci alkonzul, Carl Lutz köré csoportosulva, zsidók ezreinek mentették meg az életét. Végeztek futármunkát vagy rejtekhelyet kerestek a veszélyeztetett embereknek, és élelmiszert szereztek a számukra. Mindenekelőtt azonban igazolványokat osztottak és hamisítottak, így számtalan fenyegetésben élő embernek tudtak segíteni a menekülésben. Az úgynevezett „gyerekházakban” sok olyan zsidó kisgyermekre vigyáztak, akik ekkorra már elveszítették a szüleiket. Így nemcsak megkönnyítették ezeknek a gyerekeknek az életét, hanem sokukat a biztos haláltól mentették meg.

Sok fiatal és szülő nélkül maradt gyerek a felszabadulás után azonnal elhagyta Magyarországot, és csak sok nehézség után, hónapok – néha évek - elteltével érkezett meg Palesztinába, illetve Izraelbe. Számosan közülük a cionista szervezetek 1949-ben történő betiltását követően kényszerültek arra, hogy kivándoroljanak Izraelbe.

A fiatal nők és férfiak – akik szinte még maguk is gyerekek voltak – nagy bátorságról, felelősségtudatról és emberbaráti szeretetről tettek tanúbizonyságot. Ellenállási és mentőakcióik iránt azonban a nyilvánosság hosszú ideig nem mutatott sem érdeklődést, sem pedig elismerést.

Gedenkstätte
Deutscher Widerstand

Internationales
Auschwitz Komitee

Mindenekelőtt azokra a fiatal nőkre érvényes mindez, akik ezeknek az ellenállócsoportoknak a felét alkották. Róluk, életútjukról, személyes közreműködésükről az „Üvegház” ellenállási és mentőakcióiban, a csoporton belül a szerepek férfiak és nők közötti megosztásáról, a nemek közötti egyenjogúságról, de a fiatal ellenállónők mindennapjairól, céljaikról, álmaikról, vágyaikról és jövőképükről is csak most először szerzünk tudomást ezekből az interjúkból.

A dr. Pécsi-Pollner Katalin által létrehozott és vezetett „Az ’Üvegház’ védelme alatt” című interjú projekt 2010 márciusától kezdődően valósul meg a Holokauszt Emlékközpont (Budapest), a Nemzetközi Auschwitz Bizottság (Berlin) és a Német Ellenállás Emlékhelye Alapítvány (Berlin) együttműködésének keretében.

Ezeknek a megrendítő interjúknak az eredményét a kooperációs partnerek 2010 és 2012 között közös magyar-német rendezvényeken, kiállításokon, kiadványokban és pedagógiai projektjeikben mutatják be a nagy nyilvánosságnak, Európa-szerte.

A Holokauszt Emlékközpont honlapján megtalálható az interjút adó 53 személy névsora és fokozatosan elérhetőek lesznek rövid életrajzaik, fotóik, melyek fogódzót nyújtanak a téma iránt érdeklődő kutatóknak a teljes anyag megismeréséhez. A 80 órányi mozgóképes anyag előzetes bejelentkezéssel tekinthető meg a Holokauszt Emlékközpont kutatószobájában.

A közös rendezvénysorozat megnyitó eseményére 2010 novemberében kerül sor a budapesti Holokauszt Emlékközpontban. 2012 januárjában pedig a tervek szerint, a témához kapcsolódóan közös kiállítás nyílik a Német Ellenállás Emlékhelyén, Berlinben.

Az Izraelben felvett interjúk elkészítését a Stiftung Erinnerung, Verantwortung und Zukunft (Emlékezés, Felelősség és Jövő Alapítvány) támogatta.

Amennyiben a témával kapcsolatban további információra van szüksége, szívesen áll a rendelkezésére:

Dr. Pécsi-Pollner Katalin, Holokauszt Emlékközpont, Budapest
Tel. +36-1-455 3306, pecsi.katalin@hdke.hu

Ute Stiepani, Gedenkstätte Deutscher Widerstand, Berlin
Tel. ++49-(0)30-26 99 50-19/- 00, stiepani@gdw-berlin.de

Christoph Heubner, Internationales Auschwitz Komitee, Berlin
Tel. ++ 49-(0)30-26 39 26 81, christoph.heubner@iak-berlin.de

Gedenkstätte
Deutscher Widerstand

Internationales
Auschwitz Komitee

Projektvezető, Interjúk

Dr. Pécsi-Pollner Katalin, irodalomtörténész, holokausztkutató,
a Holokauszt Emlékközpont kulturális és alternatív pedagógiai
programok részlegének vezetője (Budapest)

Tudományos tanácsadás, projektkoordináció

Ute Stiepani M.A., politológus, történész,
a Német Ellenállás Emlékközpontjának igazgatóhelyettese (Berlin)

Tudományos tanácsadás

Prof. Dr. Johannes Tuchel, politológus,
a Német Ellenállás Emlékközpontja Alapítvány igazgatója (Berlin) Freie Universität Otto Suhr
intézetének munkatársa (Berlin), a politikatudományok professzora

Projekttanácsadás

Christoph Heubner, a Nemzetközi Auschwitz Bizottság ügyvezető
elnökhelyettese (Berlin)

Projekttanácsadás

Dr. Harsányi László, a Holokauszt Emlékközpont ügyvezető igazgatója (Budapest)

Filmfelvétel

Beran Dániel, operatőr (Budapest)

Eurotape (Berlin)

Film másolás

Vágújhelyi Péter

Promóciós film összeállítása

Baross András és Dr. Pécsi-Pollner Katalin

Magyar fordító

Kovács Krisztina

Angol fordító

Katy Derbyshire (Berlin)

Projekt partnerek

Holocaust Közalapítvány (Budapest),

Nemzetközi Auschwitz Bizottság (Berlin),

Német Ellenállás Emlékközpontja Alapítvány (Berlin)

A projekt támogatói

Emlékezés, Felelősség, Jövő Alapítvány (Berlin)

budapesti Német Nagykövetség